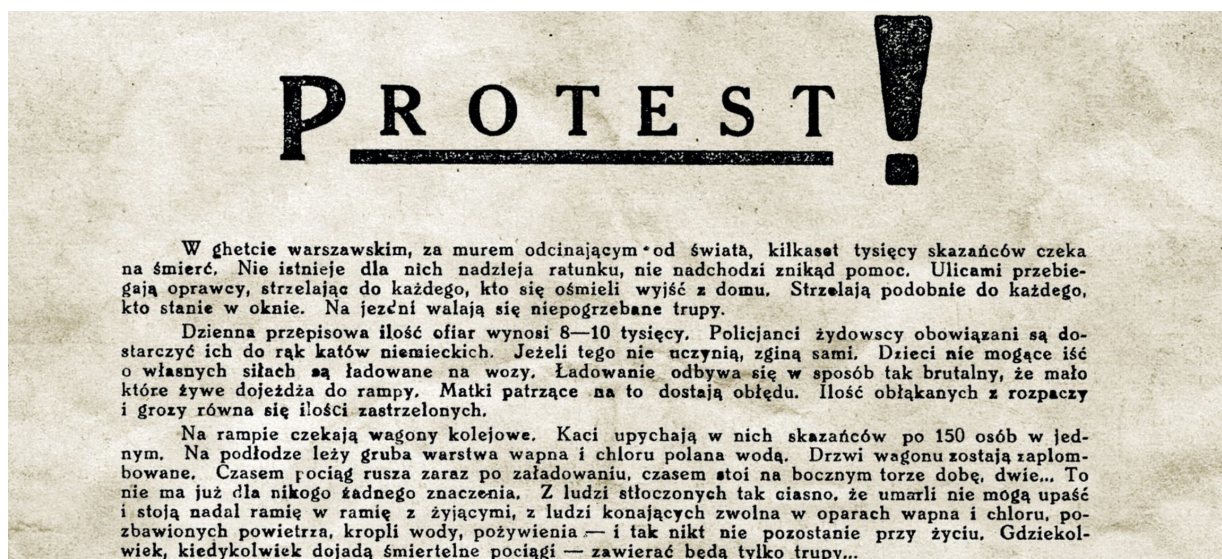

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/edukacja/rocznice-wydarzen-histo/95886,Dzialania-IPN-Gdansk-w-Narodowy-Dzien-Pamieci-Polakow-ratujacych-Zydow-pod-okupa.html>
28.04.2024, 01:44

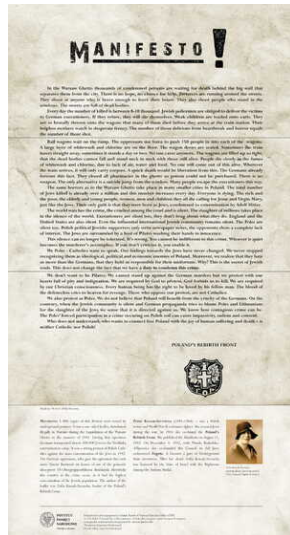
Działania IPN Gdańsk w Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką - 24 marca 2020

Materiały edukacyjne, pamiątkowa tablica, prezentacja wystawy.

W siedzibie IPN Gdańsk 24 marca (ze względu na zagrożenie epidemiologiczne bez udziału publiczności) odbyła się promocja [materiału edukacyjnego w postaci ulotki z reprintem „Protestu” Zofii Kossak-Szczuckiej](#) (w wersji polsko-angielskiej, zachęcamy do pobrania).

Odezwa „Protest!” została wydana nakładem konspiracyjnej drukarni w 5 tys. egzemplarzy. Miała formę jednostronicowej ulotki-plakatu. Latem 1942 roku, w czasie wielkiej akcji likwidacyjnej w warszawskim getcie, w ramach której Niemcy wywieźli niemal 300 tys. Żydów do obozu zagłady w Treblince, była nielegalnie kolportowana na ulicach stolicy.

Treść odezwy była wyrazem zdecydowanego sprzeciwu polskich katolików wobec dokonującej się od wiosny 1942 roku zagłady Żydów. Niemieccy oprawcy, którzy ludobójczej akcji nadali kryptonim Einsatz Reinhardt (na cześć jednego z pomysłodawców Zagłady, SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha), na miejsce zbrodni wybrali Polskę, będącą największym skupiskiem ludności żydowskiej w Europie. Autorką „Protestu!” była liderka Frontu Odrodzenia Polski, Zofia Kossak-Szczucka.

Prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk, zaprezentował ulotkę oraz przypomniał o zasługach Polaków w niesieniu pomocy Żydom.

Wysłuchaj odezwy „Protest” w wykonaniu dziennikarki Radia Gdańsk red. Iwony Demskiej.

Wydarzeniu towarzyszyła prezentacja [wystawy plenerowej „Żegota» – Rada Pomocy Żydom”](#), która jest dostępna dla zwiedzających przed siedzibą Oddziału IPN w Gdańsku przy ul. Grunwaldzkiej 216 w okresie 20 marca do 3 kwietnia br.

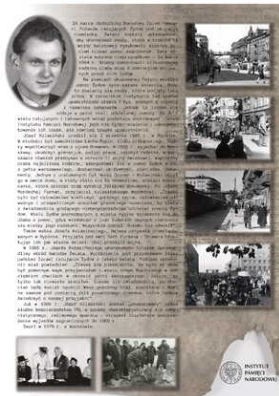

24 marca 2020 o godz. 9.30 w Zespole Szkół Miejskich mieszczącym się przy ul. Sportowej 24 w Rypinie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w

Gdańsku planowało odsłonić tablicę poświęconą [Polakowi ratującemu Żydów w czasie II wojny światowej – Józefowi Kolasińskiemu](#). Wydarzenie ze względu na zagrożenie epidemiologiczne zostało przesunięte. O dacie uroczystości poinformujemy.

Podczas uroczystości młodzież szkolna oraz zaproszeni goście mieli otrzymać folder OBUWiM o Józefie Kolasińskim (zachęcamy do pobrania).

Na terenie działania Oddziału przygotowano, w porozumieniu w Fundacją Lux Veritatis, WSKSiM oraz Sanktuarium Świętego Jana Pawła II i Maryi Gwiazdy Nowej Ewangelizacji ważne wydarzenie – odsłonięcie kilkunastu nowych nazwisk polskich bohaterów, którzy oddali życie za ratowanych Żydów podczas niemieckiej okupacji.

Towarzyszyć temu miały wystąpienia przedstawicieli IPN, w tym prezesa dr. Jarosława Szarka, dyrektora O/IPN w Rzeszowie dr. Dariusza Iwaneczki oraz dyrektora O/IPN w Gdańsku prof. Mirosława Golona.

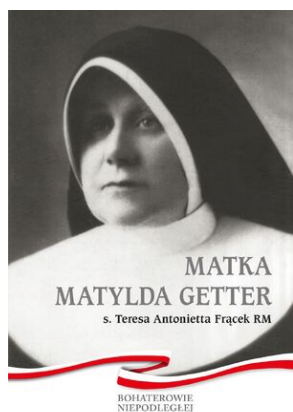
Przed Sanktuarium oraz w samej [Kaplicy Pamięci Polaków Ratujących Żydów](#) zaprezentowaliśmy również trzy niezwykle cenne wystawy: [„Siostry, \[...\] matkami żydowskich dzieci. Siostry Franciszkańki Rodziny Maryi wobec Zagłady Żydów w czasie II wojny światowej”](#) (IPN Centrala); [„Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”](#) (O/IPN Rzeszów); [„Czyny świadczą o człowieku. Polacy udzielający pomocy Żydom podczas Holocaustu na Kresach Wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej”](#) (O/IPN Rzeszów)

Dwie ekspozycje („Siostry matkami żydowskich dzieci”, „Polacy ratujący Żydów”) stoją od 20 marca na wielkim placu przed Sanktuarium. Trzecia wystawa (część paneli) jest

prezentowana w Kaplicy Pamięci. Bardzo liczymy, że w maju lub czerwcu b.r. zaistnieją wreszcie warunki umożliwiające zorganizowanie uroczystości. Ekspozycje z całą pewnością pozostaną w Toruniu do końca maja 2020 roku lub dłużej.

Do Torunia przekazaliśmy także 120 egzemplarzy wydawnictwa IPN z serii „Bohaterowie Niepodległości” pt. [„Matka Matylda Getter”](#).

24 marca obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Święto zostało ustanowione, aby uhonorować osoby, które w trakcie II wojny światowej ryzykowały własnym życiem niosąc pomoc zagrożonym.

Data została wybrana nieprzypadkowo – 24 marca 1944 r. Niemcy zamordowali kilkusobową rodzinę Ulmów wraz z ośmiorgiem ukrywanych przez nich Żydów. Na ziemiach okupowanej Polski wszelka pomoc Żydom była karana śmiercią. Mimo to znalazły się osoby, które podjęły taką próbę. W izraelskim Instytucie Yad Vashem upamiętniono prawie 7 tys. znanych z imienia i nazwiska bohaterów. Jednak ta liczba nie oddaje w pełni skali udzielanej pomocy. Do dziś wielu ratujących i ratowanych wciąż pozostaje anonimowymi. Celem Instytutu Pamięci Narodowej jest nie tylko zbadanie i udokumentowanie ich losów, ale również trwałe upamiętnienie.

PLIKI DO POBRANIA

[Odezwa „Protest!” \(pdf, 8.67 MB\) 20.03.2020 11:00](#)

[Ulotka poświęcona Polakowi ratującemu Żydów w czasie II wojny światowej – Józefowi Kolasińskiemu \(pdf, 13.71 MB\) 20.03.2020 11:00](#)